Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi www.esosder.org
Electronic Journal of Social Sciences e-ISSN:1304-0278
Nisan/April(2025) - Cilt/Volume:24 - Sayı/Issue:2 (897-909)

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programının Hassas Beceriler Açısından İncelenmesi

Examination of Türkiye Century Maarif Model Preschool Education Program in Terms of Soft Skills

Burcu ERTEK EROĞLU[1]
Zeynep EKER[2]
Cevat EKER[3]

Öz

Hassas beceriler, kişilik, tutum kişisel gelişim, sosyal katılım, sosyal-duygusal ve davranışla ilgili beceriler, yetenekler ve özellikler olarak tanımlanmaktadır. Hassas beceriler; sosyal veya kişilerarası, bilişsel beceriler ve duygu odaklı başa çıkma becerileri kapsamında değerlendirilmektedir. Bu becerileri kazanmanın belli bir yöntemi olmamakla birlikte kişinin kendi özelliklerinin farkına varması, yetenekli olduğu alanlara hâkimiyetini arttırması ve zayıf olduğu alanlarda ise kendini geliştirecek hedefler koyması hassas becerilerin edinilmesi için oldukça önemlidir. Bu becerilerin kazanılması için okul öncesi eğitim dönemi güzel bir başlangıç olacaktır. Bu araştırmanın amacı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nı hassas beceriler açısından incelemektir. Araştırmada eğitim programının alan becerilerine ait öğrenme ve alt öğrenme çıktıları, Mangrulkar, Whitman & Posner (2001)'in ortaya koyduğu hassas beceriler sınıflamasına göre incelenmiştir. Araştırma doküman incelemesine dayalı olarak yürütülmüştür. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğrenme ve alt öğrenme çıktılarının; empati, problem çözme ve karar verme ve öz güven becerilerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Okul öncesi öğrencilerin yetkinliklerini geliştirmeleri açısından büyük bir önem taşıyan hassas becerilerine programda yeterince ve dengeli yer verilmediği belirlenmiştir. Araştırmanın bulguları doğrultusunda hassas becerilerin kazandırılmasına yönelik öğretim programlarında daha fazla yer verilmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, Okul Öncesi Eğitim Programı, Öğrenme Çıktıları, Hassas Beceriler

Abstract

Soft skills are defined as skills, abilities, and characteristics related to personality, attitude, personal development, social participation, and social-emotional behavior. Soft skills are evaluated within the scope of social or interpersonal, cognitive skills, and emotion-focused coping skills. Although there is no specific method for acquiring these skills, it is very important for a person to become aware of their own characteristics, increase their dominance in the areas they are talented in, and set goals to improve themselves in the areas they are weak in in order to acquire soft skills. The preschool education period will be a beneficial start for acquiring these skills. Therefore, the purpose of the research is to examine the Turkey Century Maarif Model Preschool Education Program in terms of soft skills. In the research, the learning and sub-learning outcomes of the field skills of the education program were examined according to the soft skills classification put forward by Mangrulkar, Whitman, and Posner (2001). The research was conducted based on document review. According to the findings obtained from the research, it was seen that the learning and sub-learning outcomes were concentrated in empathy, problem solving and decision making, and self-confidence skills. It has been determined that the soft skills of preschool students, which are of great importance in terms of developing their competencies, are not given sufficient and balanced place in the program. In line with the findings of the research, suggestions have been made to include the achievements aimed at providing soft skills more in the curriculum.

Keywords: Turkey Century Education Model, Preschool Education Program, Learning Outcomes, Soft Skills

[1] Yüksek lisans Öğrencisi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, burcuertek94@gmail.com, https://orcid.org/0009-0002-8002-6077, https://ror.org/01dvabv26

[2] Yüksek lisans Öğrencisi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, z_eker@hotmail.com, https://orcid.org/0009-0007-0790-3826, https://ror.org/01dvabv26

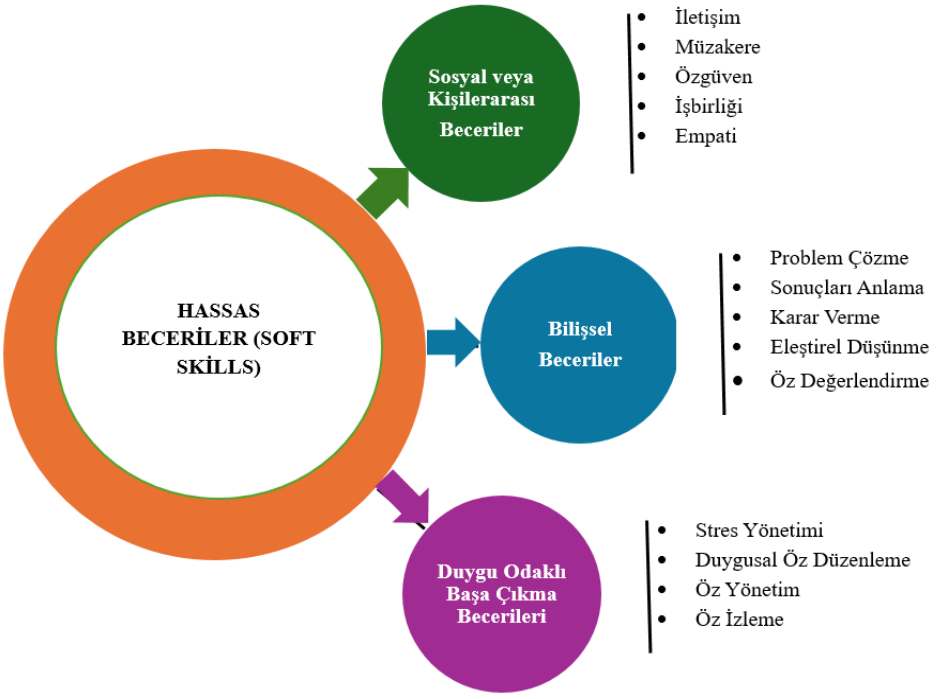
[3] Doç. Dr. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, cevateker@beun.edu.tr, https://orcid.org/0000-0003-4215-1854, https://ror.org/01dvabv26

Makale Türü/Article Type: Araştırma Makalesi/Research Article
Geliş Tarihi/Received Date: 26.10.2024 – Kabul Tarihi/Accepted Date: 20.12.2024
Atıf İçin/For Cite: ERTEK EROĞLU B., EKER Z. ve EKER C., "Türkiye Yüzyili Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programinin Hassas Beceriler Açisindan Incelenmesi", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 2025;24(2): 897-909*
https://doi.org/10.17755/esosder.1574163
License: CC BY-NC 4.0

Giriş

İçinde bulunduğumuz yüzyıl, geçmiş yüzyılların deneyim ve bilgi birikimini kapsayarak birçok gelişim ve değişimlerin sahnesi haline gelmiştir. Bu değişimler, toplumda yer alan kurumlar, işletmeler ve diğer yapılar kadar bireylerin de nitelikli ve yetkin birey anlayışının yeniden şekillenmesine yol açmaktadır. Değişim sürecinin bir parçası olarak, günümüz öğrencilerinin esnek, iletişim becerileri güçlü, öz güvenli, yenilikçi, faydalı ürünler geliştirebilen ve öz değerlendirme yapabilen bireyler olmaları beklenmektedir. Bu çerçevede, okul öncesi eğitim programında hassas becerilerin önemli hale geldiği görülmektedir.

Hassas beceriler, kişilik, tutum kişisel gelişim, sosyal katılım, sosyo-duygusal beceriler ve davranışla ilgili beceriler, yetenekler ve özellikler olarak tanımlanmaktadır. Moss ve Tilly (1996)' a göre hassas beceriler, resmi veya teknik bilgiden ziyade kişilik, tutum ve davranışla ilgili beceriler, yetenekler ve özelliklerdir. Kechagias (2011)' a göre hassas beceriler, kişisel gelişim, sosyal katılım ve akademik başarısı için gerekli olan içsel ve kişilerarası (sosyo-duygusal) becerilerdir. Hassas beceriler; sosyal veya kişilerarası, bilişsel beceriler ve duygu odaklı başa çıkma becerileri kapsamında değerlendirilmektedir. Hiong ve Osman (2013)' a göre, hassas beceriler, sosyal ve kişilerarası iletişimi, başarıyı, inisiyatifi, liderliği, uyum sağlamayı, sosyal bağlantıyı ve zorlukların üstesinden gelme kapasitesini teşvik eder. Hassas beceriler arasında iletişim, problem çözme, müzakere, planlama, zaman yönetimi, ekip çalışması, liderlik ve eleştirel düşünme yer alır. Bunlar, ikna etme yeteneği yüksek ve başkalarıyla ilişkilerde esnek olan bireyler gerektiren işgücü piyasasında önemli beceriler olarak kabul edilir (Matteson, vd., 2016). Ayrıca, eğitim alanında hassas beceriler bir çocuğun yaşadığı çevreyle ilgili bir dizi kişisel yeterlilik olarak tanımlanır (Ouchen, Tifroute ve El Hariri, 2022). Hassas beceriler Mangrulkar, Whitman ve Posner (2001)' e göre üç genel kategoriye ayrılmaktadır. Bunlar şekil 1' gösterilmektedir.

Şekil 1: Hassas beceriler. (Yazarlar tarafından oluşturulmuştur.) **Kaynak:** Mangrulkar, L., Whitman, C. V., ve Posner, M. (2001). Life skills approach to child and adolescent healthy human development. Washington, DC: PAHO.

Şekil 1.'de yer alan hassas becerilerin üç kategoride ele alındığı görülmektedir. Bunlar;

- Sosyal veya kişilerarası beceriler; iletişim, müzakere, iddialılık, işbirliği ve empati
- Bilişsel beceriler; problem çözme, sonuçları anlama, karar verme, eleştirel düşünme ve öz değerlendirme
- Duygu odaklı başa çıkma becerileri; stres yönetimi, duygusal öz düzenleme, öz yönetim ve öz izleme)

Patacsil ve Tablatin (2017) yalnızca başarılı profesyonel bir yaşam için değil aynı zamanda kişisel yaşamın kaliteli olması için de hassas becerilere gereksinim olduğunu savunmaktadır. Bu nedenle bu becerilerin akademik programlara dahil edilmesi gerektiğini belirtmektedir. Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (2012), hassas becerilerin, özellikle kişilerarası becerilerin, bireylere etkili iletişim ve bilinçli karar verme konusunda yardımcı olmasının yanı sıra, genel refah için gerekli olan öz yönetim ve başa çıkma becerilerini geliştirmesine yardımcı olduğunu belirtmiştir.

Hassas beceriler, bir kişinin belirli bir hedefe ulaşmak için düşüncelerini, duygularını ve davranışlarını nasıl yöneteceğini öğrenmesinin yanı sıra, sosyal ve kültürel bağlamda beklenen öğrenme görevlerini tanımlamasını içerir. Bu beceriler arasında, bir gruba ait olma yetisi, iletişim, empati, iş birliği ve etkili dinleme gibi etkileşim becerilerinin teşvik edilmesi yer alır (Ouchen, Tifroute ve El hariri, 2022). Hassas becerilerin temel amacı, çocuğun çevresine uyum sağlarken yapıcı ve esnek olabilmesi ve eğitimini sistematik ve uygulanabilir bir şekilde devam ettirebilmesidir (Schulz, 2008). Başka bir deyişle, hassas beceriler çocuğun günlük yaşamında yaptığı her şeyi kapsar (Eid, 2020). Bunun yanı sıra, okullarda hassas becerilerin etkili bir şekilde öğrenilmesini sağlamak için öğretimin kalitesi önemli bir etkendir (Ouchen, Tifroute ve El hariri, 2022). Ritter ve Barbara (2018), tüm eğitim aşamalarında hassas becerilere olan talep nedeniyle, bunlara hakim olma ve uygun eğitim programları oluşturmanın bir ihtiyaç olduğunu belirtmişlerdir.

2024-2025 eğitim öğretim yılında uygulanmaya başlanan Türkiye yüzyılı maarif modeli okul öncesi eğitim programı, Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirlediği beceri çerçevesine uygun olarak tasarlanmıştır. Bu çerçeveye göre, beceri edinimi okul öncesi dönemden başlayarak 12. sınıfın sonuna kadar sürmektedir. Okul öncesi eğitim programı, çocukların beceri ediniminde ilk adımı oluşturmaktadır. Bireylerin, çağın getirdiği değişimlere uyum sağlamaları, bilimsel ve teknolojik ilerlemelere katkıda bulunmaları ve küresel sorunlarla baş edebilmeleri beklenmektedir. Bu sebeple, erken yaşlardan itibaren çocukların gelişimlerini dikkate alan, beceri temelli programlar planlanmakta ve uygulanmaktadır. Bu programın amacı, okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların, temel beceriler çerçevesinde gelişimi desteklenirken ilgi ve yetenekleri göz önünde bulundurularak ilkokula hazırlanmaları sağlanmalıdır (MEB, 2024). Hassas becerilerin kazanılmasında tek bir yöntem olmasa da kişilerin kendi özelliklerini tanımaları, yetenekli oldukları alanlarda uzmanlıklarını artırmaları ve zayıf yönlerinde kendilerini geliştirecek hedefler belirlemeleri oldukça önemlidir. Bu becerilerin kazanılması için okul öncesi eğitim dönemi ideal bir başlangıç olacaktır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Türkiye yüzyılı maarif modeli okul öncesi eğitim programını hassas beceriler açısından incelemektir. Bu amaç doğrultusunda Türkiye yüzyılı maarif modeli okul öncesi eğitim programının alan becerilerine ait öğrenme ve alt öğrenme çıktılarının hassas becerilere göre dağılımı nasıldır? sorunua yanıt aranmıştır.

1.Yöntem

1.1. Araştırma Modeli

Türkiye yüzyılı maarif modeli okul öncesi eğitim programının alan becerilerine ait öğrenme ve alt öğrenme çıktılarını, hassas becerilere yer verilme durumu açısından inceleyen bu araştırma, betimsel bir çalışmadır. Araştırmada verilerin toplanması, analizi ve yorumlanması süreçlerinde nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Nitel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilen bu çalışmada, veriler doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Tüm nitel çalışmalarda olduğu gibi, doküman analizinde de verilerin anlamlandırılabilmesi için detaylı bir inceleme ve yorumlama süreci gereklidir (Corbin ve Strauss, 2008). Doküman analizinde incelenen belgeler, verinin kaynağını oluşturur. Doküman incelemesi sonucunda, elde edilen veriler ise betimsel analiz yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir.

1.2. Araştırmanın Veri Kaynağı

Araştırmanın verrileri iki kaynaktan elde edilmiştir. Ilk kaynak, MEB 2024' te yayınlanan Türkiye yüzyılı maarif modeli okul öncesi eğitim programıdır. Ikinci kaynak ise, hassas becerilere ilişkin kaynaklardır. MEB'in sayfasından (https://tymm.meb.gov.tr/) ulaşılan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı araştırmanın very kaynağı olarak seçilmiştir. Araştırmamızda incelenen öğretim programının alan becerilerine ait öğrenme ve alt öğrenme çıktılarının dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Alan Öğrenme ve Alt Öğrenme Çıktılarının Alan Becerilerine Göre Dağılımı

Okul Öncesi Eğitim Programı Alan Becerileri	**Öğrenme ve alt öğrenme Çıktıları**	
	N	%
Türkçe Alan Becerileri	88	20.6
Matematik Alan Becerileri	63	14,7
Fen Alan Becerileri	58	13,5
Sosyal Alan Becerileri	67	15,6
Hareket Ve Sağlık Alan Becerileri	62	14,5
Sanat Alan Becerileri	29	6.8
Müzik Alan Becerileri	61	14.3
Toplam	428	100

Tablo 1'de Türkiye yüzyılı maarif modeli okul öncesi eğitim programında yer alan öğrenme ve alt öğrenme çıktılarının alan becerilerine göre dağılımı yer almaktadır.

1.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada veriler, doküman analizi tekniğine uygun şekilde toplanmıştır. Bu süreçte, Yıldırım ve Şimşek (2020) tarafından önerilen 5 aşamalı sıra takip edilmiştir. Bu aşamalar şunlardır:

1. Dokümanlara ulaşma
2. Özgünlüğü (Orijinalliğin) kontrol edilmesi
3. Dokümanları anlama
4. Veriyi analiz etme
5. Veriyi kullanma aşamalarıdır.

Veri çözümlemesinde doküman incelemesi yönteminin kullanıldığı bu araştırmada ilk olarak hassas becerilerin açıklamalarına yer verilmiştir. Araştırmacılar tarafından Türkiye yüzyılı maarif modeli okul öncesi eğitim programındaki alan becerilerinde yer alan (Türkçe, matematik, fen, sosyal, hareket ve sağlık, sanat, müzik) öğrenme ve alt öğrenme çıktılarının

hangi hassas becerileri içerdiği incelenmiştir. Elde edilen verilerin analizi tablo 2' de verilen tanımlar dikkate alınarak yapılmıştır. Öğretim programlarında yer alan hassas beceriler ve tanımları tablo 2'de verilmiştir. (TDK, 2024).

Tablo 2: Veri Analizinde Kullanılan Hassas Becerilerin (Soft Skills) Açıklamaları

Sosyal veya Kişilerarası Beceriler	**İletişim**	Karşılıklı olarak konuşmak, iki kişinin sohbet etmesi, ilişkileri iyi tutabilme becerisi, söylenenleri anlama ve uygun tepkiler üretebilme yeteneğidir.
	Müzakere	Bir konuyla alakalı fikir alışverişinde bulunma ve danışma.
	Öz Güven	İnsanın kendine güvenme duygusuna denir.
	İş Birliği	Amaçları aynı olan kişilerin oluşturduğu çalışma ortaklığı.
	Empati	Karşısındaki kişinin duygularını anlayabilme, duygudaşlık.
Bilişsel Beceriler	**Problem Çözme**	Bilimsel konularda net olarak planlanan fakat istenildiği an ulaşılamayan bir hedefe ulaşmak için bilinçli olarak araştırmalar yapmaktır.
	Sonuçları Anlama	Elde edilen sonuçları muhakeme etmeyi, bu sonuçların nedenlerini ve etkilerini anlamayı ve bu bilgileri kullanarak gelecekteki kararları şekillendirmeyi içerir.
	Karar Verme	Çeşitli alternatifler arasından en uygununu seçme becerisidir.
	Eleştirel Düşünme	Analiz etme, yorumda bulunma, kendini düzenleme, çıkarım yapma, açıklama ve değerlendirme olarak ifade edilmektedir.
	Öz Değerlendirme	Bireylerin kendisi ilgili bir ölçme sonucunu, belirli ölçütler dâhilinde karşılaştırılarak, kendisi hakkında bir yargıya ulaşma süreci olarak ifade edilmektedir.
Duygu Odaklı Başa Çıkma Becerileri	**Stres Yönetimi**	Stresle başa çıkabilmek ve yaşam kalitesini artırmak için, bir durumu ya da duruma verilen tepkiyi değiştirmeye denir.
	Duygusal Öz Düzenleme	Dürtülerin kontrol edilebilmesi, olumsuz duygularla baş edebilmek ve sosyal anlamda kabul edilebilir davranışlarda bulunmak gibi çaba gerektiren kontrolün kazanılmasını içermektedir.
	Öz Yönetim	Öğrenenlerin kendi öğrenme süreçlerine üst bilişsel, güdüsel ve davranışsal olarak aktif bir şekilde katılım gösterebilme derecesidir.
	Öz İzleme	Bireylerin kendi davranışlarını, performanslarını ve duygu durumlarını dikkatlice gözlemleme ve değerlendirme becerisidir.

Tablo 2'de Türkiye yüzyılı maarif modeli okul öncesi eğitim programında hassas beceriler ve tanımları görülmektedir. Öğretim programında yer alan, alan becerilerine ait öğrenme ve alt öğrenme çıktıları, hassas beceri alanları bu tanımlara uygun olarak ilişkilendirilmiş ve kodlamalar yapılmıştır. Araştırmacılar tarafından yapılan kodlamaların doğruluğunu kanıtlamak için üç alan uzmanı öğretim üyesinin ve alan öğretmeninin bu çalışma üzerine görüşlerine başvurulmuştur. Kodlama güvenirliğini sağlamak amacıyla uzmanlar arası güvenirlik değeri hesaplanmıştır. Kodlayıcılar arası güvenirlik değeri Miles ve Huberman (1994) tarafından geliştirilmiş olan formül ile hesaplanmıştır. Çünkü, Miles-Huberman modeli nitel veri analizinde kodlama, analizin sonraki aşamalarına yön veren ilk ve en önemli adımdır. Uzmanlar ve araştırmacılar arası kodlayıcı güvenirlik değerinin (Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) % 92.9 olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu değer güvenirlik için kabul edilebilir düzeyde olduğu görülmekte olup, görüş ayrılığı olan kodlamalar tekrar gözden geçirilerek görüş birliğine varılmıştır. Değerlendirme sonucunda öğrenme çıktılarının hangi hassas beceri ile ilgili olduğuna dair ifadelere bulgular kısmında yer verilmiştir.

2.Bulgular

Bu araştırmada, Türkiye yüzyılı maarif modeli okul öncesi eğitim programındaki öğrenme ve alt öğrenme çıktıları, hassas beceriler açısından değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular ise Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programının Alan Becerilerine Ait Öğrenme ve Alt Öğrenme Çıktılarının Hassas Becerilere Göre Dağılımı

		Alan Becerileri													
	Hassas beceriler	Türkçe Alan Becerileri		Matematik Alan Becerileri		Fen Alan Becerileri		Sosyal Alan Becerileri		Hareket ve Sağlık Alan Becerileri		Sanat Alan Becerileri		Müzik Alan Becerileri	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Sosyal Veya Kişilerarası Beceriler	**İletişim**	-	-	-	-	-	-	2	3,0	3	7,8	-	-	-	-
	Müzakere	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Öz Güven	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	İş Birliği	-	-	-	-	-	-	-	-	10	15,9	-	-	-	-
	Empati	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bilişsel Beceriler	**Problem Çözme**	-	-	17	27,0	1	1,7	4	6,0	-	-	-	-	-	-
	Sonuçları Anlama	15	17,0	14	22,1	12	20,7	27	40,5	5	4,7	5	17,2	12	19,7
	Karar Verme	10	11,4	3	4,8	8	13,8	5	7,5	-	-	7	24,1	15	24,6
	Eleştirel Düşünme	20	22,7	8	12,7	14	24,1	10	15,0	-	-	8	27,6	-	-
	Öz Değerlendirme	-	-	-	-	7	12,0	-	-	-	-	-	-	-	-
Duygu Odaklı Başa Çıkma Becerileri	**Stres Yönetimi**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Duygusal Öz Düzenleme	5	5,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Öz Yönetim	27	30,7	18	28,6	12	20,7	13	19,5	35	55,7	4	13,8	18	29,5
	Öz İzleme	11	12,5	3	4,8	4	7,0	6	8,5	10	15,9	5	17,3	16	26,2
	Toplam	**88**	**100**	**63**	**100**	**58**	**100**	**67**	**100**	**62**	**100**	**29**	**100**	**61**	**100**

Türkiye yüzyılı maarif modeli okul öncesi eğitim programında yer alan 88 Türkçe alan becerileri öğrenme ve alt öğrenme çıktılarının, 45'i (51,1) hassas becerilerin bilişsel beceri alanıyla ilişkili olduğu, 43'ünün (48,9) duygu odaklı başa çıkma becerilerini kazandırmaya yönelik olduğu görülmüştür. Sosyal veya kişiler arası becerileriyle ilişkili herhangi bir öğrenme çıktısına rastlanmamıştır.

Hassas Becerilerin, Türkçe alan becerilerine ait öğrenme ve alt öğrenme çıktılarının bilişsel becerilerden, sonuçları anlama, karar verme ve eleştirel düşünme üzerine olduğu, duygu odaklı başa çıkma becerilerinden ise öz yönetim, öz izleme ve duygusal öz düzenleme becerisi ile ilişkili olduğu görülmüştür. Programda yer alan Türkçe alan becerilerinin, hassas becerilerde

yer alan bilişsel ve duygu odaklı başa çıkma becerilerine uygun öğrenme ve alt öğrenme çıktılarına ilişkin örnekler şunlardır;

- *Görsel okuma materyallerinde yer alan olayların parçaları arasındaki ilişkiyi belirler.* / Bilişsel Beceriler –Sonuçları Anlama
- *Konuşacağı konuyu seçer*. / Bilişsel Beceriler –Karar Verme
- *Gerekli durumlarda başkalarının görüşlerini değerlendirir.* / Bilişsel Beceriler – Eleştirel Düşünme.
- *Konuşma sürecinde nefesini / sesini uygun şekilde kullanır.* / Duygu odaklı başa çıkma- Öz yönetim.
- *Temel noktalama işaretlerini fark eder. /* Duygu odaklı başa çıkma- Öz izleme.
- *Söylemek istediklerini açık bir biçimde ifade eder. /* Duygu odaklı başa çıkma- Duygusal öz düzenleme.

Matematik alan becerilerine ait öğrenme ve alt öğrenme çıktıları incelendiğinde; 63 matematik alan becerileri öğrenme ve alt öğrenme çıktılarının, 42'si (71,4) bilişsel becerileriyle, 21'i (%28,6) duygu odaklı başa çıkma becerileri ile ilişkili bulunmuştur. Sosyal veya kişiler arası becerileriyle ilişkili herhangi bir öğrenme çıktısına rastlanmamıştır. Öğrenme ve alt öğrenme çıktılarının bilişsel becerilerden, problem çözme, sonuçları anlama, karar verme ve eleştirel düşünme üzerine olduğu, duygu odaklı başa çıkma becerilerinde ise öz yönetim ve öz izleme becerileri ile ilişkili olduğu görülmüştür. Programda yer alan matematik alan becerilerinin, hassas becerilerde yer alan bilişsel ve duygu odaklı becerilerine uygun öğrenme ve alt öğrenme çıktılarına ilişkin örnekler şunlardır;

- *Matematiksel problemlerin parçaları arasındaki ilişkileri açıklar. /* Bilişsel beceriler- Problem çözme.
- *Elde ettiği/eriştiği verileri analiz etmek için ne yapması gerektiğini söyler*. / Bilişsel beceriler- Karar verme
- *Artma/azalma sonucunda oluşan yeni nesne sayısını söyler. /* Bilişsel beceriler- Sonuçları anlama
- *Nesne, olgu ve olayları karşılaştırır.* / Bilişsel beceriler- Eleştirel düşünme.
- *Örüntüyü kuralına uygun olarak devam ettirir. /* Duygu Odaklı Başa Çıkma Becerileri – Öz Yönetim
- *Ulaştığı sonuçları çeşitli yollarla ifade eder. /* Duygu odaklı başa çıkma becerileri – Öz izleme

Fen alan becerilerine ait öğrenme çıktıları ve alt öğrenme çıktıları incelendiğinde; 58 fen alan becerileri öğrenme ve alt öğrenme çıktılarının, 42'sinin (72,3) bilişsel becerilerle, 16'sı (%27,7) ise duygu odaklı başa çıkma becerileri ile ilişkili bulunmuştur. Sosyal veya kişiler arası becerileriyle ilişkili herhangi bir öğrenme çıktısına rastlanmamıştır. Öğrenme ve alt öğrenme çıktılarının bilişsel becerilerden, problem çözme, sonuçları anlama, karar verme, eleştirel düşünme ve öz değerlendirme üzerine yönelik olduğu, duygu odaklı başa çıkma becerilerinden ise öz yönetim ve öz izlemeye yönelik beceriler görülmüştür. Programda yer alan fen alan becerileri öğrenme ve alt öğrenme çıktılarının, bilişsel ve duygu odaklı başa çıkma becerilerine uygun öğrenme ve alt öğrenme çıktılarına ilişkin örnekler şunlardır;

- *Birkaç malzeme kullanarak deney yapar.* / Bilişsel beceriler –Problem çözme

- *Nesnelerin belirli durumlardaki değişimleri ile ilgili gözlemlerinden sonuçlar çıkarır.* / Bilişsel beceriler – Sonuçları anlama
- *Materyalleri gözlemlerini kullanarak katı, sıvı ve gaz olarak gruplandırır.* / Bilişsel beceriler – Karar veme
- *Nesnelerde meydana gelen gözlemlenebilir değişiklikleri niteliklerine göre ayrıştırır.* / Bilişsel beceriler – Eleştirel düşünme
- *Nesnelerin betimsel ve fiziksel özelliklerine yönelik gözlemlerini ifade eder.* / Bilişsel beceriler – Öz değerlendirme
- *Tüketiği gıdaları sağlıklı ve sağlıksız olarak ayırır.* / Duygu odaklı başa çıkma becerileri – Öz yönetim.
- *Kendi beslenmesiyle ilgili bilgilerden yola çıkarak beslenmenin canlılar için önemini önermelerle ifade eder.* / Duygu odaklı başa çıkma becerileri –Öz izleme.

Sosyal alan becerilerine ait öğrenme ve alt öğrenme çıktıları incelendiğinde; 67 sosyal alan becerilerine ait öğrenme çıktılarının, 46'sı (69,0) bilişsel becerileri ile, 19'unun (28,0) duygu odaklı başa çıkma becerileri ile ilşkili olduğu görülmüştür. Sosyal veya kişiler arası beceriler ile ilişkili, 2 (3,0) öğrenme çıktısı olduğu görülmüştür. Öğrenme ve alt öğrenme çıktılarının bilişsel becerilerden, problem çözme, sonuçları anlama, karar verme ve eleştirel düşünme ile ilişkili olduğu, duygu odaklı başa çıkma becerilerinden öz yönetim ve öz izleme, sosyal veya kişiler arası becerilerinden iletişim becerisi ile ilişkili olduğu görülmüştür. Programda yer alan sosyal beceri alanine ait öğrenme çıktılarının, bilişsel, duygu odaklı başa çıkma ve sosyal veya kişiler arası becerilerine uygun öğrenme ve alt öğrenme çıktılarına ilşkin örnekler şunlardır;

- *Yakın çevresindeki nesne, kişi, yer ve olaylar hakkında merak ettiği konuya/probleme yönelik sorular sorar.* / Bilişsel beceriler –Problem çözme
- *Kaynaktaki görsel/işitsel ögelerden merak ettiği nesne/durum/olayı ifade eder.* / Bilişsel beceriler – Sonuçları anlama
- *Belirlenen nesnenin görselini kroki üzerinde doğru konuma yerleştirir.* / Bilişsel beceriler – Karar verme
- *Geçmişte kullanılan çeşitli nesnelerin günümüzdeki hâlleri ile benzerlik ve farklılıklarını karşılaştırır.* / Bilişsel beceriler – Eleştirel düşünme
- *İncelediği görsel/işitsel kaynaklardan edindiği bilgileri bağlamını değiştirmeyecek şekilde kendi ifadeleriyle anlatır.* / Duygu odaklı başa çıkma becerileri –Öz yönetim.
- *Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk toplumu açısından önemini fark eder.* / Duygu odaklı başa çıkma becerileri –Öz izleme.
- *Grup içi iletişimi artırmaya yönelik etkinliklere katılır.* / Sosyal veya kişiler arası beceriler – İletişim

Hareket ve sağlık alan becerilerinde yer alan, öğrenme ve alt öğrenme çıktıları incelendiğinde; 62 Hareket ve sağlık alan becerilerine ait öğrenme çıktılarının 45'inin (71,6) duygu odaklı başa çıkma becerileriyle, 3'ünün (4,7) bilişsel beceri alanıyla ilişkili olduğu görülmüştür. Sosyal veya kişiler arası becerileriyle ilişkili ise 2 (23,7) öğrenme çıktısı olduğu görülmüştür. Öğrenme ve alt öğrenme çıktılarının bilişsel becerilerden, sonuçları anlama, duygu odaklı başa çıkma becerilerinden ise öz yönetim ve öz izleme, sosyal veya kişiler arası becerilerden ise, işbirliği ve iletişim becerisi ile ilişkili olduğu görülmüştür. Programda yer alan

hareket ve sağlık alan becerilerinin, hassas becerilerde yer alan bilişsel, duygu odaklı başa çıkma, sosyal veya kişilerarası becerilerine uygun öğrenme ve alt öğrenme çıktılarına ilşkin örnekler şunlardır;

- *Hareket etkinlikleri esnasında solunum/ kalp atışı/ terleme gibi gerçekleşen fizyolojik değişimleri söyler. /* Bilişsel Beceriler –Sonuçları Anlama
- *Fiziksel hareketin olumlu etkilerini fark eder. /* Duygu odaklı başa çıkma becerileri- Öz izleme.
- *Tehlike oluşturacak davranışlardan/durumlardan kaçınır. /* Duygu odaklı başa çıkma becerileri- Öz yönetim
- *Eşli çalışmalarda hareketi eşiyle aynı yönde yapar. /* Sosyal veya Kişiler arası beceriler- İşbirliği
- *İhtiyaç duyduğunda dinlenmek istediğini ifade eder. /* Sosyal veya Kişilerarası beceriler- İletişim

Sanat alan becerilerinde yer alan öğrenme ve alt öğrenme çıktıları incelendiğinde; 29 sanat alan becerilerine ait öğrenme çıktılarının, 20'si (68,9) bilişsel becerileri, 9'unun (31,1) duygu odaklı başa çıkma becerileri ile ilişkili olduğu görülmüştür. Sosyal veya kişiler arası becerileriyle ilişkili herhangi bir öğrenme çıktısına rastlanmamıştır. Öğrenme ve alt öğrenme çıktılarının bilişsel becerilerden, sonuçları anlama, karar verme ve eleştirel düşünme üzerine yönelik olduğu, duygu odaklı başa çıkma becerilerinden öz yönetim ve öz izleme becerileri ile ilişkili olduğu görülmüştür Aşağıda sanat beceri alanine ait öğrenme çıktılarının, bilişsel beceriler ve duygu odaklı başa çıkma becerilerine uygun öğrenme ve alt öğrenme çıktılarına ilşkin örnekler şunlardır;

- *Sanat eserine ilişkin sorular sorar. /* Bilişsel beceriler –Eleştirel düşünme
- *Sanat eserinde gördüklerini söyler. /* Bilişsel beceriler – Sonuçları anlama
- *Yapmak istediği sanat etkinliğinin türüne karar verir.* / Bilişsel beceriler – Karar verme
- *Geçmişte kullanılan çeşitli nesnelerin günümüzdeki hâlleri ile benzerlik ve farklılıklarını karşılaştırır. /* Bilişsel beceriler – Eleştirel düşünme
- *Yapmak istediği sanat etkinliği için gerekli olan materyalleri seçer. /* Duygu odaklı başa çıkma becerileri –Öz yönetim.
- *Drama etkinliğinde geçen konu, durum ya da hikâyeye yönelik duygu ve düşüncelerini ifade eder. /* Duygu odaklı başa çıkma becerileri –Öz izleme.

Müzik alan becerilerine ait öğrenme çıktıları ve alt öğrenme çıktıları incelendiğinde, 34'ünün (55,7) duygu odaklı başa çıkma becerileri ile ilişkili olduğu, 27'sinin (44,3) bilişsel beceri alanıyla ilişkili olduğu görülmüştür. Sosyal veya kişiler arası becerilerle ilişkili herhangi bir öğrenme çıktısına rastlanmamıştır. Öğrenme ve alt öğrenme çıktılarının bilişsel becerilerden, sonuçları anlama ve karar verme üzerine yönelik olduğu, duygu odaklı başa çıkma becerilerinden öz yönetim ve öz izleme becerileri ile ilişkili olduğu görülmüştür. Programda yer alan müzik beceri alanine ait öğrenme çıktılarının, bilişsel beceriler ve duygu odaklı başa çıkma becerilerine uygun öğrenme ve alt öğrenme çıktılarına ilişkin örnekler şunlardır;

- *Dinlediği sözlü/sözsüz müzik eserlerindeki/çocuk şarkılarındaki ezgi/ritim/çalgı farklılıklarını ifade eder. /* Bilişsel beceriler – Sonuçları anlama
- *Kendisine sunulan seçenekler arasından hareket ve dans edeceği ritimleri/müzik eserlerini seçer. /* Bilişsel beceriler – Karar verme

- *Çocuk şarkılarının/çocuk şarkısı formlarının sözlerini doğru telaffuzla söyler. /* Duygu odaklı başa çıkma becerileri –Öz yönetim.
- *Harekete ve dansa eşlik eden ritimlere/müzik eserlerine/çocuk şarkılarına/çocuk şarkısı formlarına dair duygu ve düşüncelerini ifade eder. /* Duygu odaklı başa çıkma becerileri –Öz izleme.

3. Sonuç ve Tartişma

Türkiye yüzyılı maarif modeli okul öncesi eğitim programında yer alan, Türkçe alan becerileri öğrenme ve alt öğrenme çıktılarının, hassas becerileri alanlarından en çok, eleştirel düşünme ve sonuçları anlama becerisi ile ilişkili olduğu, sosyal veya kişilerarası beceri alanıyla ilişkili herhangi bir öğrenme çıktısına yer verilmediği görülmüştür. Matematik alan becerileri öğrenme ve alt öğrenme çıktılarının, hassas beceri alanlarından, bilişsel becerilerle daha uygun olduğu görülmüştür. Hassas becerilerden en çok problem çözme ve sonuçları anlama becerisi ile ilişkili olduğu, sosyal veya kişilerarası beceri alanıyla ilişkili herhangi bir öğrenme çıktısına yer verilmediği görülmüştür. Fen alan becerileri öğrenme ve alt öğrenme çıktılarının, hassas beceri alanlarından, bilişsel becerilerle daha uygun olduğu, hassas becerilerden en çok eleştirel düşünme ve sonuçları anlama becerisi ile ilişkili olduğu görülmüştür. Fen alan becerilerinde sosyal veya kişilerarası beceri alanıyla ilişkili herhangi bir öğrenme çıktısına yer verilmediği görülmüştür. Sosyal alan becerileri öğrenme ve alt öğrenme çıktılarının, hassas beceri alanlarından, bilişsel becerilerle daha uygun olduğu, sosyal alan becerilerinin, hassas becerilerden en çok problem çözme ve sonuçları anlama becerisi ile ilişkili olduğu, sosyal alan becerilerinde duygu odaklı başa çıkma becerileri ve sosyal veya kişilerarası beceri alanıyla ilişkili öğrenme çıktılarına az da olsa yer verildiği görülmüştür. Hareket ve sağlık alan becerileri öğrenme ve alt öğrenme çıktılarının, hassas beceri alanlarından, duygu odaklı başa çıkma becerileri ile daha uygun olduğu, hassas becerilerden en çok öz yönetim ve öz izleme becerisi ile ilişkili olduğu, hareket ve sağlık alan becerilerinde sosyal veya kişilerarası ve bilişsel beceri alanlarına ilişkin öğrenme çıktılarına yer verildiği görülmüştür. Sanat alan becerileri öğrenme ve alt öğrenme çıktılarının, hassas beceri alanlarından bilişsel becerilerle daha uygun olduğu, sanat alan becerilerinin, hassas becerilerden en çok, eleştirel düşünme ve karar verme becerisi ile ilişkili olduğu, sanat alan becerilerinde sosyal veya kişilerarası beceri alanıyla ilişkili herhangi bir öğrenme çıktısına yer verilmediği görülmüştür. Müzik alan becerileri öğrenme ve alt öğrenme çıktılarının, hassas beceri alanlarından, duygu odaklı başa çıkma becerileri ile daha uygun olduğu, müzik alan becerilerinin, hassas becerilerden en çok öz yönetim ve öz izleme becerisi ile ilişkili olduğu, müzik alan becerilerinde sosyal veya kişilerarası beceri alanıyla ilişkili herhangi bir öğrenme çıktısına yer verilmediği görülmüştür. Tüm bunlardan hareketle hassas becerilerinin eğitim programında yer alan öğrenme çıktılarında dengeli bir dağılım göstermediği anlaşılmıştır.

Okul öncesi dönem, çocukların sosyal ve duygusal becerilerini geliştirmeleri açısından oldukça önemli bir zaman dilimidir. Bu süreçte, çocuklar kendi duygularını keşfeder, başkalarının duygularına karşı daha duyarlı hale gelir ve temel sosyal beceriler kazanırlar. Erken çocukluk dönemindeki sosyal ve duygusal gelişim, doğumdan beş yaşına kadar olan süreçte çocukların güvenli yetişkin ve akran ilişkileri kurma kapasitelerinin gelişimini içerir. Ayrıca, duygularını sosyal ve kültürel normlara uygun şekilde ifade etme yeteneklerinin şekillenmesi de bu dönemin temel özellikleridir (Aras vd.,2023). 21. yüzyıl becerileri kadar önemli olan ve birçok dünya ülkesinin yanı sıra uluslararası kuruluşlar tarafından da desteklenen bir diğer politika, yaşam boyu öğrenme yeterlilikleridir. Bu politika teknoloji ve küreselleşmeye bağlı diğer değişimlerle birlikte zorunlu hale gelmiştir. Aslında bu politikaların zorunlu olması, ihtiyaç duyulan eğitim talepleriyle de yakından ilişkilidir (Erdoğan ve Eker, 2020). Okul öncesi eğitim programın temel amacı, okul öncesi dönemden başlayarak ulusal bir

beceri ağı oluşturmayı sağlamaktır. Bu doğrultuda, çocukların yalnızca akademik bilgi ile değil, aynı zamanda 21. yüzyıl becerileriyle de desteklenmesi hedeflenmektedir. Modelin bir diğer önemli öğesi ise alana özgü becerilerdir. Bu beceriler, belirli bir disiplinle ilgili öğrenilmesi gereken temel yetkinlikler olarak tanımlanır. Programdaki alan becerileri, ilgili alana ait özgün becerilerle kavramsal becerilerin bir araya gelmesiyle oluşur ve diğer tüm becerileri içeren bütünsel yapılar sunar (MEB, 2024). Hızla gelişen dünyada, her geçen yüzyılın becerileri, gelecek yüzyılın becerilerine temel oluşturmakta; ancak bu beceriler, sonraki yüzyıllar için yeterli olmamakta ve yeni beceriler edinmek bir zorunluluk haline gelmektedir (Kalemkuş ve Bulut, 2021).

Hassas becerilerin bilgiyi uygulamak için gereken kişilerarası, insani, insan veya davranışsal beceriler (Hendarman ve Cantner, 2018) olduğu düşünüldüğünde okul öncesi dönemde bu becerilerin öğrencilere kazandırılması oldukça önemlidir. Hassas becerilerin öğretimi sırasında öncelikle öğrenciler bu becerileri geliştirmeye teşvik edilmelidir, örneğin, kitap okumak, derslere aktif katılmak ve ufuklarını genişletmek için tartışma topluluklarına katılmalarını sağlamak vb., ancak en önemlisi hassas beceri konularını bir programın müfredatına dahil etmek olacaktır (Schulz, 2008). Literatür incelendiğinde hassas beceriler ile ilgili araştırmaların Türkiye'de yapılmadığı ancak yurt dışında azda olsa bu alanda çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Örneğin; Cosso vd., (2022) yaptığı araştırmada hassas becerileri kullanmanın, öğrencilerin akranlarıyla sosyal etkileşimi teşvik etmesine yardımcı olması için mükemmel bir yol oduğunu belirtmiştir. Saygi vd., (2022) göre ise hassas beceri eğitimi alan çocukların sonuçlarını analiz etmiş ve yaratıcılığı ve uzun vadede duygusal becerilerin gelişimini desteklediğini belirtmiştir. Schulz, (2008)' e göre hassas becerileri kazandırmanın keyifli bir yolu, arkadaşları ve toplumun diğer üyeleriyle sık sık sosyalleşmesini sağlamaktır.

3. Öneriler

Araştırma bulgularından hareketle getirilen öneriler şunlardır;

Türkiye yüzyılı maarif modeli okul öncesi eğitim programı güncelleme çalışmaları yapılırken programda yer alan öğrenme ve alt öğrenme çıktılarının hassas becerileri kazandırmaya yönelik olarak yeniden düzenlenmelidir.

Günümüzde hem iş hayatında hem de yaşamın içinde son derece önemli ve gerekli olan sosyal veya kişilerarası beceriler grubunda yer alan öz güven ve empati gibi becerilere yer verilmemesi bir eksiklik olarak görülebilir. Bu alandaki becerilere okul öncesi eğitim programında dengeli bir dağılım göstererek daha çok yer verilmesi konusuna dikkat edilmelidir.

Bu araştırma, diğer sınıf düzeylerinde ve diğer eğitim ve öğretim programlarında hassas becerilere ne oranda yer verildiği irdelenebilir. Bu durum sınıf düzeyi arttıkça becerilerin kazanımı sürecinin takip edilmesi kolaylaştırabilir.

Eğitim programında hassas becerilerinin ne ölçüde yer aldığı ve nasıl uygulamaya konulduğuna ilişkin öğretmen ve öğrenci görüş ve önerilerinin belirlenmesi yine sürece olumlu anlamda katkı sağlayabilir.

Yazar Katkı Oranları/ ***Author Contribution Rates:***
1.Yazar % 35; 2. Yazar % 35; 3. Yazar %30 / *1 st Author 35%; 2nd Author 35%; 3rd Author 30%*

Çıkar Çatışması Beyanı/ ***Conflict of Interest Statement:***
Araştırma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.
There is no conflict of interest with any institution or person within the scope of the research.

Etik/ ***Ethic:*** Çalışmada bilimsel, etik ilkelere uyulmuş ve yararlanılan tüm çalışmalar kaynakçada belirtilmiştir.
In the study, scientific and ethical principles were followed and all the studies used were indicated in the bibliography.

Kaynakça

Aras, S., Ülker, A., ve Altun, D. (2023). Okul öncesi eğitim programı'nın K12 beceriler çerçevesi Türkiye bütüncül modeli'ne göre incelenmesi. *Millî Eğitim, 52 (Özel Sayı)*, 791-812. https://doi.org/10.37669/milliegitim.1309000

Artino, A. R., ve Jones, K. D. (2012). Exploring the complex relations between achievement emotions and self-regulated learning behaviors in online learning. *The Internet and Higher Education, 15*(3), 170-175. https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2012.01.006

Corbin, J., ve Strauss, A. (2008). *Basics of qualitative research* (3rd Ed.). Los Angeles, CA: Sage.

Cosso, J., Vivo, A. R. R., Hein, S., Silvera, L. P. R., Ramirez-Varela, L., ve Ponguta, L. A. (2022). Impact of a social-emotional skills-building program (Pisotón) on early development of children in Colombia: A pilot effectiveness study. *International Journal of Educational Research, 111*, 101898. https://doi.org/10.1016/j.ijer.2021.101898

Eid, A. A. (2020). *Au-delà de l'enseignement, soft skills et rôle de l'école dans la préparation de l'élève à la vie: Étude descriptive menée dans deux établissements scolaires* [Master's thesis, Holy Spirit University of Kaslik]. Digital Gate. https://bit.ly/3LB3JAJ

Erdoğan, D. ve Eker, C. (2020). Türkçe Ögretmen Adaylarının 21. yy Becerileri Ile Yasam Boyu Ögrenme Egilimleri Arasındaki Iliskinin Incelenmesi. Karaelmas Journal of Educational Sciences, 8(1), 118-148.

Hendarman, F. A., ve Cantner, U. (2018). Soft skills, hard skills, and individual innovativeness. *Eurasian Business Review, 8*, 139–169. https://doi.org/10.1007/s40821-017-0076-6

Hiong, L. C., ve Osman, K. (2013). A conceptual framework for the integration of 21st century skills in biology education. *Research Journal of Applied Sciences, Engineering and Technology, 6*(16), 2976-2983.

Kalemkuş, F., ve Bulut, Ö. M. (2021). 21. yüzyıl becerileri konusunda araştırma eğilimleri: 2000-2020 (ocak ayı). MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10(2), 878–900. https://doi.org/10.33206/mjss.774848

Kechagias, K. (2011). *Teaching and assessing soft skills*. Thessaloniki (Neapolis): 1st Second Chance School of Thessaloniki, as part of the Measuring and Assessing Soft Skills (MASS) Project.

Mangrulkar, L., Whitman, C. V., ve Posner, M. (2001). *Life skills approach to child and adolescent healthy human development*. Washington, DC: PAHO.

Matteson, M., Anderson, L., ve Boyden, C. (2016). "Soft Skills": A phrase in search of meaning. *Portal: Libraries and the Academy, 16*(1), 71-88. Retrieved from https://oaks.kent.edu/slispubs/73.

MEB. (2024). *2024 Okul Öncesi Eğitim Programı*. https://tymm.meb.gov.tr/ adresinden 25 Eylül 2024 tarihinde erişilmiştir.

Miles, M, B., ve Huberman, A. M. (1994). Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook. (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Sage

Moss, P., ve Tilly, C. (1996). "Soft" skills and race: An investigation of black men's employment problems. *Work and Occupations, 23*(3), 252–276.

Ouchen, L., Tifroute, L., ve El Hariri, K. (2022). Soft skills through the prism of primary school teachers. *European Journal of Educational Research, 11*(4), 2303-2313. https://doi.org/10.12973/eu-jer.11.4.2303

Patacsil, F. F., ve Tablatin, C. L. S. (2017). Exploring the importance of soft and hard skills as perceived by IT internship students and industry: A gap analysis. *Journal of Technology and Science Education, 7*(3), 347-368. https://doi.org/10.3926/jotse.271.

Ritter, F., ve Barbara, A. (2018). Developing students' soft skills. *Journal of Management Education, 42*(1).

Salovey, P., ve Mayer, J. D. (1990). Emotional intelligence. *Imagination, Cognition and Personality, 9*(3), 185–211. https://doi.org/10.2190/dugg-p24e-52wk-6cdg

Saygı, M. M., Yıldırım, Y. ve Taban, F. (2022). The impact of social emotional learning skills on creativity. In A. G. Raj (Ed.), *Creativity as progressive pedagogy: Examinations into culture, performance, and challenges* (pp. 175-189). IGI Global. https://doi.org/10.4018/978-1-7998-8287-9.ch009

Schulz, B. (2008). The importance of soft skills: Education beyond academic knowledge. *Nawa Journal of Communication, 2*(1), 146-154. https://bit.ly/3djmw6E

TDK. (2024). *Türkçe Sözlük*. https://www.tdk.gov.tr/icerik/diger-icerikler/tumsozlukler/ adresinden 25 Eylül 2024 tarihinde erişilmiştir..

United Nations Children's Fund. (2012). *Global evaluation of life skills education programmes: Final report*. New York: Author